

Teremt és Véd!

2. vetélkedő

3-4. évfolyam részére

„ ...mert Isten műve minden teremtmény, érzem jóságát, szívem újra él!¹ „

Készítette:

¹ <https://www.barosstemplom.hu/enekkar/sargakonyv/58.htm> (Utolsó letöltés: 2024.12.04.)

AJÁNLÁS

A **teremtésvédelem** tulajdonképpen a keresztény környezetvédelmet jelenti. Nem elkülönítést szeretne kifejezni a fogalom, inkább tartalmi többletet: a **hitünkben gyökerező meghívást, felelősséget a teremtett világ megőrzésére, védelmére, művelésére**, melyről többek között Ferenc pápa *Laudato si* című enciklikájában is olvashatunk. „A teremtésvédelem legmeghatározóbb sajátossága – a remény, mely Isten irántunk való szeretetébe vetett hitünkből fakad, és segít bátornak és bizakodónak maradnunk az aggasztó körülmények között is.”

Ma már mindannyiunknak nyilvánvaló kell legyen, hogy **ökológiai krízisben élünk**. Bolygónknak az emberiség – és számos más élőlénytársunk – számára élhető állapota szempontjából borotvaélen táncolunk. Nem csak ma, de ma különösen gondolnunk kell arra, hogy **mindannyiunknak** származástól, vallási hovatartozástól, világnézettől függetlenül **rész** kell vállalnunk a **változásban, változtatásban közös otthonunk gondozása érdekében**.

Ferenc pápa tántoríthatatlanul fogalmaz: „...hogyan védelmezői legyünk Isten művének, lényegi része az erényes életnek, nem valami szabadon választható feladat, s nem is a keresztény tapasztalat másodlagos szempontja.” (Ferenc pápa, *Laudato si'* 217.) **A keresztények egyik legfőbb hozzáadott értéke a környezet megóvásáért folytatott küzdelmekhez, a remény, mely Isten irántunk való szeretetébe vetett hitünkből fakad, és segít bátornak és bizakodónak maradnunk az aggasztó körülmények között is.**

Az itt bemutatott vetélkedők célja megismertetni az életkori sajátosságok figyelembe vételével és a gyakorlatba átültetni a **környezettudatos gondolkodás- és cselekvésmódot**, valamint megismertetni a **teremtésvédelemi célokat a gyerekekkel játékos formában**. Az ismeretátadáson túl célja még az **érzékenyítés is**.

Forgatókönyv 2.

A vetélkedő neve: Teremt és Véd! 2.

A vetélkedő témája: Teremtésvédelem

A vetélkedő résztvevői: 3-4. évfolyamos tanulók

A vetélkedő formája: 4 fős csapatok, hagyományos vetélkedő formában

Az óra cél-és feladatrendszere: - Természeti környezet védelme

- Természettel való kapcsolat erősítése
- A Teremtő és teremtmény iránti szeretetünk gyakorlása

Az vetélkedő didaktikai feladatai: Szövegértés, kreativitás fejlesztése, logikus gondolkodás, kooperatív készségfejlesztés, környezettudatosság és esztétikai érzék fejlesztése

Tantárgyi kapcsolatok: magyar irodalom, hittan, ének-zene, környezetismeret, technika, digitális kultúra

Előzetes feladatok:

- Csapatnév választása
- Minden csapat kap egy jegyzetet, amelyben 5 olyan szentet ismerhetnek meg, akik sokat tettek a természetért. Egyet kell kiválasztani és az ő munkásságát bemutatni a vetélkedőn (9. sz. melléklet)

Időkeret	A vetélkedő menete	Nevelési-oktatási stratégia			Megjegyzések
		Módszerek	Linkek/ feladatok	Eszközök	
2'	Köszöntés	A csapatok ugyanazokat a feladatokat oldják meg egy időben.			
3'	Napfívér, Holdnővér	közös éneklés	https://www.youtube.com/watch?v=d04tt942X9U (Utolsó letöltés dátuma: 2024. 11.18)	projektor	Kivetítjük a dal szövegét.
3'	Assisi Szent Ferenc: Naphimnusz	közös ima iskola lelkész vezetésével	https://www.youtube.com/watch?v=a4Yg97sMg7w (Utolsó letöltés dátuma: 2024. 11. 18.)	projektor	Kivetítjük a Naphimnusz szövegét.
3'	1. feladat – Naphimnusz, Holdnővér kvíz	A vetélkedő első feladata a közösen énekelt dallal kapcsolatos.	1. számú melléklet	1. sz. melléklet	
4'	2. feladat – Találd ki a hangot!	Természeti jelenségek és állatok hangjának felismerése	2. számú melléklet	2. sz. melléklet laptop	

5'	3. feladat – Előzetes feladat előadása	A feladat két részből áll. Az előzetes jegyzet alapján a szenteket , jellegzetes tárgyaikat és jellemzésüket kell párosítani.	3. számú melléklet	3. sz. melléklet	
12'	A csapatok bemutatják az általuk kiválasztott szent munkásságát.	A zsűri értékeli 0 - 10 pontig			
1'	4. feladat – Erdő Erő bácsi – Mi az erdő? -című film megtekintése	A film alapján kérdésekre kell válaszolniuk a csapatoknak	https://www.youtube.com/watch?v=qieaVaYejk8 (Utolsó letöltés dátuma: 2024. 11. 18.)	projektor	
3'			4. számú melléklet	4. sz. melléklet	
4'	Ha már az erdőben járunk gondolatban, mozgassuk meg a testünket, mintha túráznánk. A szabadban végzett mozgás segít kapcsolatba lépni a	közös torna	https://www.youtube.com/watch?v=_lj79BNCaxQ (Utolsó letöltés dátuma: 2024. 11. 18.)		

4'	természettel, hogyan jobban vigyázz a természet értékeire. 5. feladat – Az erdő szintjei	Puzzle kirakása, majd e képen kell elhelyezni az állatokat élőhelyük szerint	5. számú melléklet	5. sz. melléklet	
5'	6. feladat – Igaz vagy hamis az állítás?	Képek segítségével döntik el az állítások helyességét.	6. számú melléklet	6. sz. melléklet	
10'	7. feladat – Brainbox	Képeket nézhetnek tableten egy percig, majd kérdésekre kell válaszolniuk.	7. számú melléklet	tablet 7. számú melléklet	
5'	Zöld fogadalom	Az 1. vetélkedő végén a csapatok Zöld fogadalmat tettek, melynek eredményességéről beszámolnak egymásnak	Zöld poszter	Zöld poszter az 1. vetélkedőről	

5'	Értékelés	A zsűri értékeli a csapatok eredményét		könyvek oklevelek	
4'	Záró ima – Ima a földünkért	közös ima az iskola lelkész vezetésével	8. sz. melléklet	Kivetítjük az ima szövegét	

1. számú melléklet

Napfivér, Holdnővér kvíz

1. Milyen témákat érint a dal?
 - Természet
 - Érzelem és kapcsolatok
 - Múlt és jövő

2. Milyen szerepet játszik a természet a dalban?
 - Nincs szerepe
 - Háttérként van jelen
 - Központi szerepe van
 - Csak a refrénben szerepel

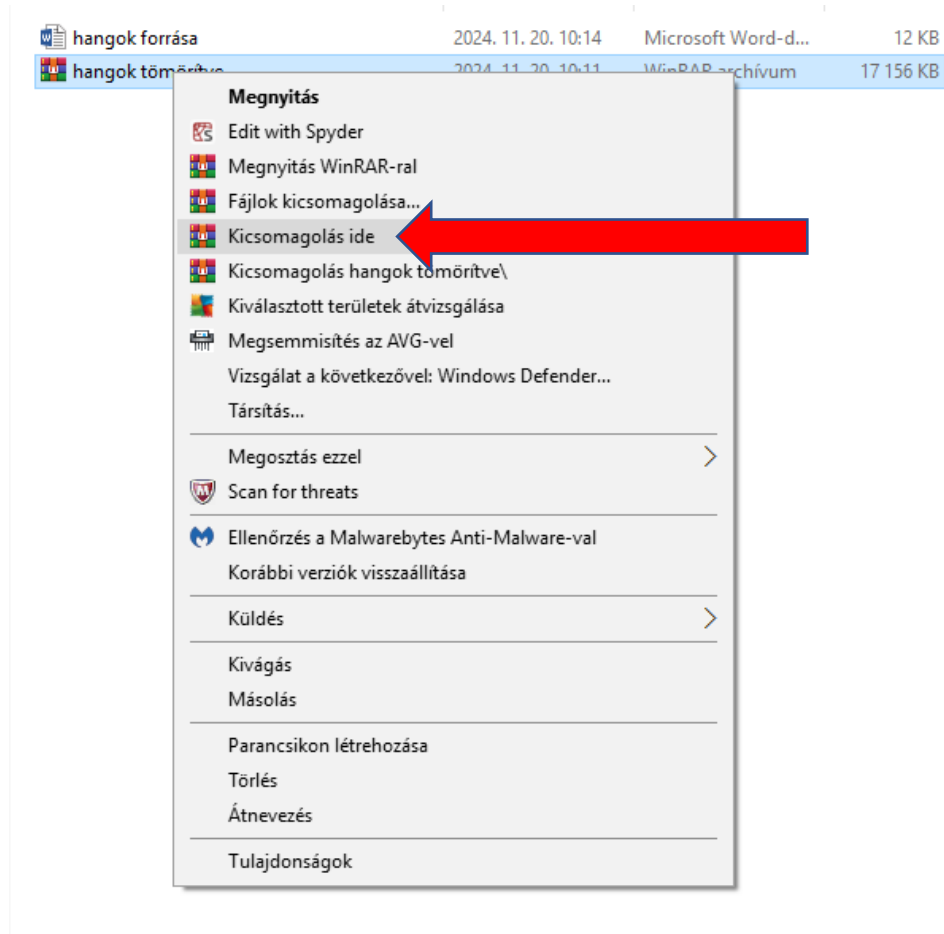
3. Milyen szimbólumokat használ a dal?
 - Nap és csillag
 - Hold és tenger
 - Nap és Hold
 - Föld és levegő

2. számú melléklet

A hangok forrása: <https://pixabay.com/>

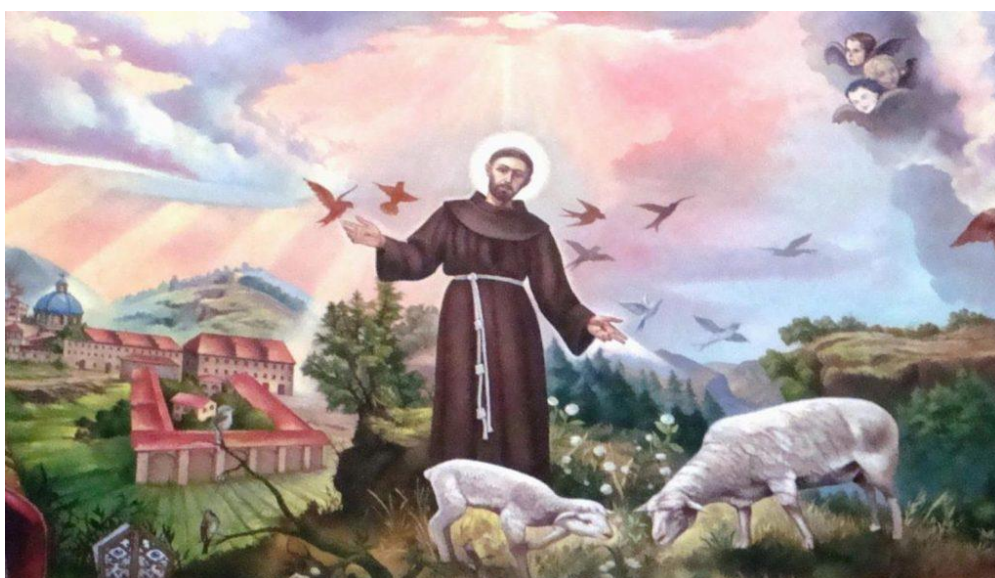
A hangok tömörítve találhatóak, a fájlt ki kell tömöríteni WinRAR vagy WinZip használatával.

A számítógépen a tömörített fájlra jobb klikkel kattintunk, majd „Kicsomagolás ide” parancssal az adott mappába kicsomagolja a hangfájlokat.

3. számú melléklet

3.a Szentek

3.b Szövegek

Bingeni Hildegárd (1098–1179) egy különleges katolikus szent volt, aki sok érdekes dolgot tett élete során. Ő írta Az isteni művek könyve című művet, amelyben az emberek és a világ kapcsolatáról írt. Apátnőként egy kolostor vezetője volt, ahol sokan keresték fel a tanácsait, mert különleges látomásai voltak. Hildegárd emellett gyógynövényekkel is foglalkozott.

Szent Ferenc az 1200-as években élt, a szeretet és a béke szentje volt. Ő alapította a ferences rendet, amely a szegénység, az alázat és a természet tiszteletére tanít. Szent Ferenc különösen szerette az állatokat, és úgy tartják, hogy képes volt beszélgetni velük. A legendák szerint prédikált a madaraknak. Munkássága során arra ösztönözte az embereket, hogy tisztelettel és szeretettel bánjanak a természet minden teremtményével.

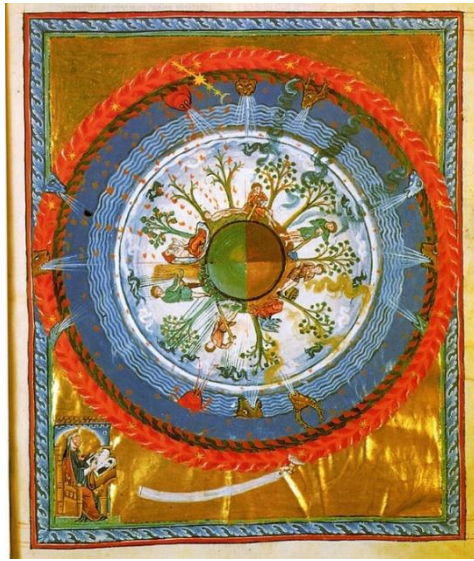
Nursiai Szent Benedek a teremtésvédelem szellemi előfutára. Hangsúlyozta a természet és a környezet tiszteletét, hiszen a teremtett világ Isten ajándéka. A kolostorokban, amelyeket ő alapított, a szerzetesek nemcsak imádkoztak és dolgoztak, hanem a föld megművelésével is foglalkoztak, ezzel is gondoskodva a

környezetükről. Benedek tanítása szerint a természet védelme fontos része a hívő életnek.

Szent Erzsébet nagyon szerette a szegényeket és segített nekik. Férje halála után nem adta fel, hanem még több szegénynek segített, és kórházakat alapított. A legendák szerint, amikor kenyeret vitt a rászorulóknak, a kosara tele volt rózsákkal, mert Isten megmutatta, hogy a szeretet mindig győz. Szent Erzsébet példája azt tanítja nekünk, hogy mindig segíthetünk másokon, és fontos, hogy jószágosak legyünk!

Szent Gellért püspök nagyon fontos szerepet játszott a magyarok kereszténységre térítésében. Szent István király fiának, Imre hercegnek a nevelője volt, és sok időt töltött a nép között, prédikálva és templomokat építve. Tanításaiban megjelent Isten teremtő munkájának elismerése. Élete példázza, hogy a hit és a szeretet ereje képes megváltoztatni a világot!

3.c Jelképek

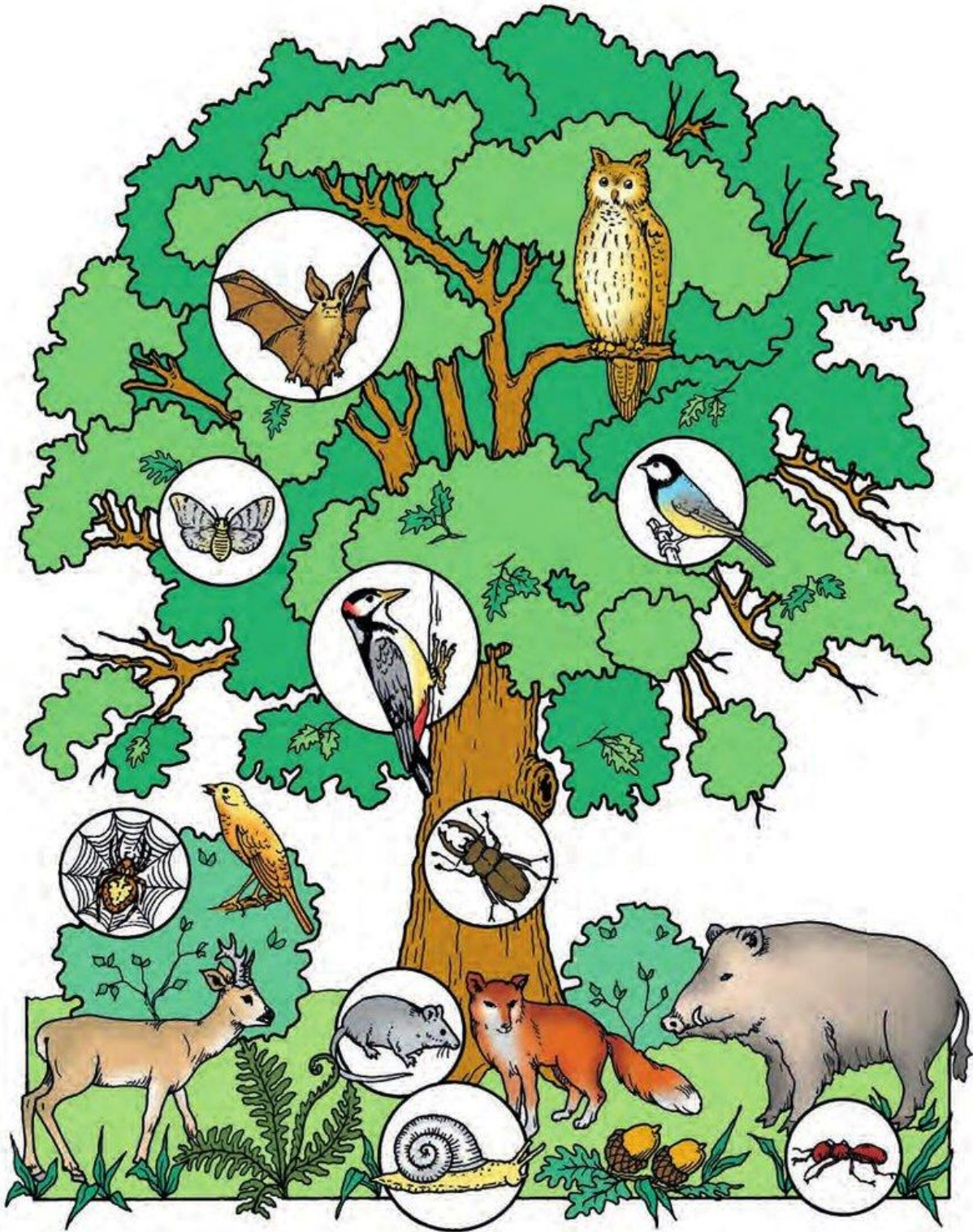
4. számú melléklet

1. Kik az erdő legfontosabb lakói?

2. Hol élnek a madarak?

3. Kik élnek a gyepszinten?

5.számú melléklet

6. számú melléklet

A feladat online is elérhető: <https://wordwall.net/hu/resource/82317364>

- Az erdők a Föld tüdejeként működnek, oxigént termelnek.
- A szarvasok húsevők.
- A baglyok éjszaka vadásznak.
- A róka csak növényeket eszik.
- A fák gyökerei segítenek a talajt a helyén tartani.
- A mókusok csak télen gyűjtenek diót.
- A harkály a fákat kopogtatva keresi a rovarokat.
- A tölgyfa levelei nem hullanak le ősszel.
- Az erdei állatok egy része télen alszik, például a medvék.
- A gombák fontos szerepet játszanak az elhalt növények lebontásában.
- Az őznek hegyes fogai vannak, hogy húst tudjon rágni.
- Az erdőkben soha nem esik az eső.

- A denevérek az erdőben éjszaka repülnek és rovarokat esznek.
- A baglyok nappal vadásznak és éjjel alszanak.
- Az erdők otthont adnak mókusoknak, madaraknak és szarvasoknak.
- A vaddisznók nem szeretik az erdő talaját bolygatni.
- A róka az erdő egyik legismertebb ragadozója.
- A fák gyökerei nem nőnek mélyre a talajban.
- A szarvasok agancsa évente megújul.
- A medvék minden évszakban ugyanolyan aktívak.
- Az erdőben sokféle virág található tavasszal.
- A gombák a növények táplálékát veszik el.
- Az őz növényevő állat.
- A vaddisznók gyakran túrják fel a talajt táplálékot keresve.

7. számú melléklet

A képeket a csapatok előre meghatározott ideig (figyelembe véve az életkori sajátosságokat) nézik, majd a másik oldalon lévő kérdésekre kell válaszolniuk. Minél több kérdésre válaszolnak jól, annál több pontot kapnak. Az elérhető maximális pontszám 8.

Bengáli tigris

Minden egyes tigrisnek
különböző csíkozású
mintája van

Naponta akár 27 kg
húst eszik

↔ Testhossza 3 méter hosszú
vállmagassága 1 méter

! Éjszakai, lesből támadó
ragadozó: fekvé várákodik,
majd lecsap, áldozatát
nyakharpással öli meg.

6 km-t is képes úszni

Az egészséges növények

A növényeknek a növekedéshez vízre, melegre, fényre és levegőre van szükségük.

Kevés fény: megnyúlnak, elfakulnak

Kevés víz: elszáradnak, hervatagok lesznek

A legtöbb növény a talajból nyeri ki a tápanyagot, de magára a termőföldre nincs szükségük.

Vándorhangya

Néhány hangyának hosszabb a lába, hogy könnyebben cipelje zsákmányát

Csoportos támadás:
200.000 hangya keresi
zsákmányát

↔ Dolgozók: 3-12 mm hosszúak

! Akár 100 m hosszú hangyaoszlopot is alkothatnak, megbénítják az útjukba kerülő rovarokat, hüllőket, kisebb emlősöket, majd zsákmányukat elcipelik a táborba.

Hangya tábor:
összekapcsolódó
hangyákból
álló átmeneti
hangyafészek

Vándorhangya

1. Több mint tíz hangyát látsz a képen?
2. Hány hangya cipel hernyót a képen?
3. A gombák piros vagy fehér színűek a képen?
4. Mi a neve az átmeneti hangyafészkeknek?
5. Mindegyik falevél barna színű a képen?
6. A kártya szerint mennyire veszélyes?
7. Miért van néhány hangyának hosszabb lába?
8. Hány hangyából áll a csoportos hangyatámadás?

Bengáli tigris

1. Az ég kék színű a képen?
2. Hány tigrist láatsz a képen?
3. A kártya szerint mennyire veszélyes?
4. Hány tigris van a vízben a képen?
5. A tigris egy lovat vagy egy szarvast kapott el a képen?
6. A bengáli tigris nappal vagy éjszaka vadászik?
7. A bengáli tigrisek hány lába látszik a képen?
8. A bengáli tigris általában üldözi zsákmányát?

Az egészséges növények

1. Mi az a négy dolog, amire a növényeknek szükségük van a növekedéshez?
2. A növekedéshez szükségük van földre?
3. Milyen színű a locsolókanna a képen?
4. Mind a két növény barna színű cserépben van a képen?
5. Mi történik azokkal a növényekkel, amelyek nem kapnak elég fényt?
6. Egy hervatag növénynek több fényre vagy több vízre van szüksége?
7. Van kis tál a képen valamelyik növény alatt?
8. Mit nyer ki a legtöbb növény a talajból?

Az egészséges növények

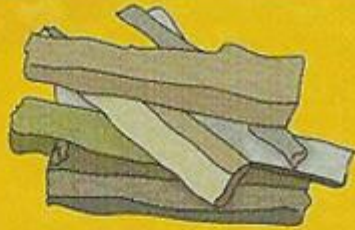

1. Mi az a négy dolog, amire a növényeknek szükségük van a növekedéshez?
2. A növekedéshez szükségük van földre?
3. Milyen színű a locsolókanna a képen?
4. Mind a két növény barna színű cserépben van a képen?
5. Mi történik azokkal a növényekkel, amelyek nem kapnak elég fényt?
6. Egy hervatag növénynek több fényre vagy több vízre van szüksége?
7. Van kis tál a képen valamelyik növény alatt?
8. Mit nyer ki a legtöbb növény a talajból?

Megfordíthatatlan folyamatok

Égő fa:
hamu lesz belőle

égés

fa

sütés

nyers
tojás

főtt tojás

tükörtojás

fém lakat

rozsdás
fém lakat

Az anyagok összekeverése megfordíthatatlan folyamat is lehet. Egy tortát még a sütés előtt sem lehet újra az összetevőire bontani.

8. számú melléklet

Ima Földünkért

Mindenható Isten,
te az egész világmindenségben,
de legkisebb teremtményedben is jelen vagy,
és gyengéd szeretettel veszed körül
mindazt, mi létezik.

Öntsd belénk szereteted erejét,
hogy óvjuk az életet és a szépséget,
tölts el minket békével,
hogy fivérként és nővérként éljünk,
és ne ártsunk senkinek!

Szegények Istene,
segíts, hogy megmentjük azokat,
akik e földön magukra hagyva és elfeledve élnek,
de akik oly értékesek szemedben!

Gyógyítsd meg életünket,
hogy védelmezői legyünk a világnak,
ne kifosztói,

a szépség terjesztői legyünk,
ne a szennyezésé és a pusztításé!

Érintsd meg azok szívét,
akik csak haszonra törekszenek,
a szegények és a föld kárára!

Taníts meg, hogy felfedezzük minden dolog értékét,
hogy ámulattal tekintsünk rájuk,

hogy felismerjük: szoros egységben vagyunk
minden teremtménnyel

végtelen világosságod felé vezető utunkon!

Köszönjük, hogy mindennap velünk vagy!

Kérünk, légy segítségünkre
az igazságosságért, a szeretetért és a békéért
folytatott küzdelmünkben!

9.számú melléklet

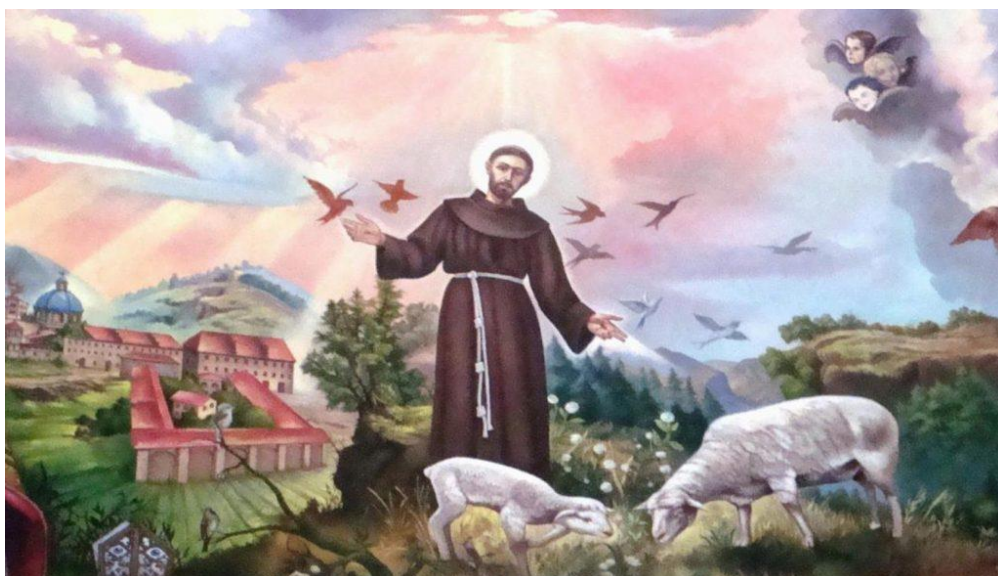
Bingeni Szent Hildegárd

Bingeni Hildegárd (1098–1179) egy különleges katolikus szent volt, aki sok érdekes dolgot tett élete során. Ő írta Az isteni művek könyve című művet, amelyben az emberek és a világ kapcsolatáról írt. Apátnőként egy kolostor vezetője volt, ahol sokan keresték fel a tanácsait, mert különleges látomásai voltak. Hildegárd emellett gyógynövényekkel is foglalkozott.

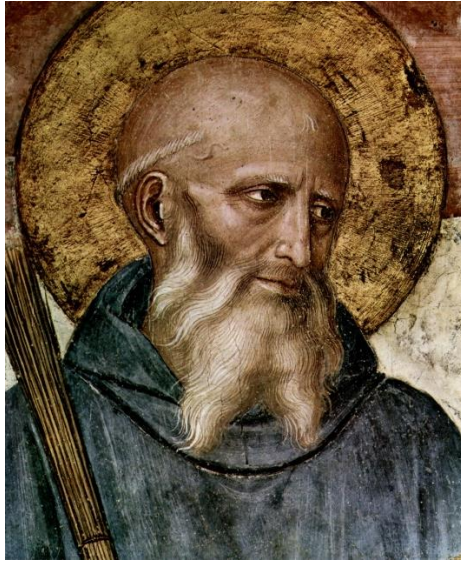
Assisi Szent Ferenc

Szent Ferenc az 1200-as években élt, a szeretet és a béke szentje volt. Ő alapította a ferences rendet, amely a szegénység, az alázat és a természet tiszteletére tanít. Szent Ferenc különösen szerette az állatokat, és úgy tartják, hogy képes volt beszélgetni velük. A legendák szerint prédikált a madaraknak. Munkássága során arra ösztönözte az embereket, hogy tisztelettel és szeretettel bánjanak a természet minden teremtményével.

Szent Benedek

Nursiai Szent Benedek a teremtésvédelem szellemi előfutára. Hangsúlyozta a természet és a környezet tiszteletét, hiszen a teremtett világ Isten ajándéka. A kolostorokban, amelyeket ő alapított, a szerzetesek nemcsak imádkoztak és dolgoztak, hanem a föld megművelésével is foglalkoztak, ezzel is gondoskodva a környezetükről. Benedek tanítása szerint a természet védelme fontos része a hívő életnek.

Szent Erzsébet

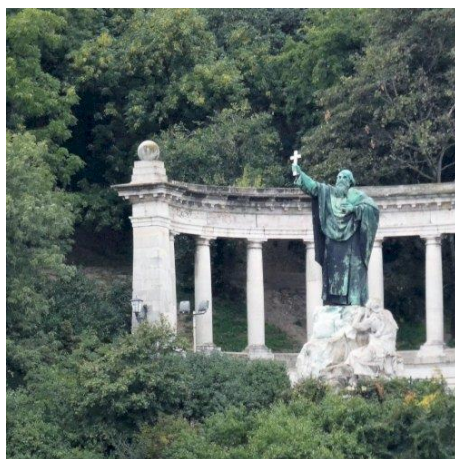
Szent Erzsébet nagyon szerette a szegényeket és segített nekik. Férje halála után nem adta fel, hanem még több szegénynek segített, és kórházakat alapított. A legendák szerint, amikor kenyeret vitt a rászorulóknak, a kosara tele volt rózsákkal, mert Isten megmutatta, hogy a szeretet mindig győz. Szent Erzsébet példája azt tanítja nekünk, hogy mindig segíthetünk másokon, és fontos, hogy jószágosak legyünk!

Szent Gellért

Szent Gellért püspök nagyon fontos szerepet játszott a magyarok kereszténységre térítésében. Szent István király fiának, Imre hercegnek a nevelője volt, és sok időt töltött a nép között, prédikálva és templomokat építve. Tanításaiban megjelent Isten teremtő munkájának elismerése. Élete példázta, hogy a hit és a szeretet ereje képes megváltoztatni a világot!

A képek forrásai:

- <https://www.culturefrontier.com/wp-content/uploads/2024/01/Hildegard-of-Bingen-Cover-978x652.jpg>
- https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/7/78/Hildegard_von_Bingen-%27Werk_Gottes%27%2C_12._Jh..jpg
- <https://assets.4cdn.hu/kraken/7XD3gQvKercBCu9gs.jpeg>
- <https://poszterem.hu/product-image/vlies-fototapeta-gyerekszobaba-erdei-allatos-mintaval-368x254-vlies-124982-151819-thumb755.webp>
- <https://encrypted-tbn3.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcSvBd-I2R96xxzN6LqkLk15e4CO43AQuMmuoOygtD0ia1R2eNW>
- https://batafaiskolashop.hu/wp-content/uploads/2024/06/arpadhazi_szent_erzsebet_rozsa.jpg
- <https://romkat.ro/wp-content/uploads/2023/07/Nursiai-Szent-Benedek-reszlet.jpg>
- <https://encrypted-tbn1.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcQFye5paW1RphURUuZ9lwU-c5Qtbhor-cyE3K5SqhoOfu9TvGQU>
- <https://kattima.hu/storage/app/prayer/lg/127186.jpg>
- <https://panadea.com/images/st2/rejseguide/da-budapest-ungarn-panadea-gb-sd-3054643-3241.jpg>

Utolsó letöltés: 2024. november 8.